

89.

Układ Protokółarny

**pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federacyjną Austriacką o żegludze powietrznej,
 podpisany dnia 5 maja 1925 roku.**

Przekład.**UKŁAD PROTOKÓLARNY.**

Z zastrzeżeniem przystąpienia Rządu austriackiego, względnie Rządu polskiego, niżej podpisani powzięli następujące postanowienia:

1. Rząd austriacki pozwala, naprzeciąg ważności niniejszego układu, statkom powietrznym, używanym przez jedyne przedsiębiorstwo żeglugi powietrznej, upoważnione przez Rząd polski, na przelatywanie ponad jego terytorjum, jako też na przewożenie pasażerów, towarów lub wiadomości, o ile chodzi o komunikację między Wiedniem i Krakowem, zgodnie z postanowieniami załączonego Aneksu.

2. Rząd polski pozwala, naprzeciąg ważności niniejszego układu, statkom powietrznym, używanym przez jedyne przedsiębiorstwo żeglugi powietrznej, upoważnione przez Rząd austriacki, na przelatywanie

ARRANGEMENT PROTOCOLAIRE.

Sous réserve de l'adhésion du Gouvernement autrichien, respectivement du Gouvernement polonais, les Soussignés sont convenus des dispositions suivantes.

1. Le Gouvernement autrichien permet, pour la durée de la validité du présent Arrangement, aux aéronefs employés par une entreprise de navigation aérienne unique autorisée par le Gouvernement polonais, de survoler son territoire ainsi que de transporter des voyageurs, des marchandises ou des nouvelles, en tant qu'il s'agit du trafic entre Vienne et Cracovie, conformément aux stipulations de l'Annexe ci-jointe.

2. Le Gouvernement polonais, permet, pour la durée de validité du présent Arrangement, aux aéronefs employés par une entreprise de navigation aérienne unique, autorisée par le Gouvernement

ponad jego terytorjum, jako też na przewożenie pasażerów, towarów lub wiadomości, o ile chodzi o komunikację między Krakowem i Wiedniem, zgodnie z postanowieniami tegoż załącznika.

Postanowienia powyższe, zawarte w par. 1 i 2, nie będą stanowiły przeszkody do zawarcia pomiędzy dwoma przedsiębiorstwami, upoważnionymi do żeglugi powietrznej między Wiedniem i Krakowem, układów zmierzających do wzajemnego zapewnienia obsługi na liniach innych niż pomiędzy Krakowem i Wiedniem. Rządy polski i austriacki zgadzają się jednak, że oświadczenie to nie pociąga za sobą jakiegokolwiek obowiązku ani zobowiązania dla żadnego z dwu Rządów.

3. Rząd polski mieć będzie wolny wybór przedsiębiorstwa, wskazanego w par. 1, bez potrzeby porozumienia się w tym względzie z Rządem austriackim. Rząd austriacki będzie miał wolny wybór przedsiębiorstwa wskazanego w par. 2 bez potrzeby porozumienia uprzedniego z Rządem polskim.

4. W razie, gdyby pewne zarządzenie Rządu polskiego przeszkodziło austriackiemu przedsiębiorstwu żeglugi powietrznej, bez żadnego uchybienia z jego strony, korzystać z praw, jakie są mu przyznane na terytorjum Polski, na mocy upoważnienia przez Rząd polski, Rząd austriacki zastrzega sobie prawo cofnięcia upoważnienia przedsiębiorstwu żeglugi powietrznej polskiej na terytorjum austriackim. W wypadku odwrotnym Rząd polski zastrzega sobie to samo prawo w stosunku do austriackiego przedsiębiorstwa żeglugi powietrznej.

5. Świadcstwa, wydane lub przyznane statkowi powietrznemu i członkom jego załogi przez Rząd Państwa pochodzenia, na wykonywanie żeglugi powietrznej na terytorjum tegoż Państwa, będą prawomocne w drugim Układającym się Państwie, narówni z takimiż świadcstwami wydanymi lub zatwierdzonymi przez drugie Układające się Państwo. Jednak, każda z Wysokich Układających się Stron zastrzega sobie prawo odmowy uznania, na swoim terytorjum, świadcstw wydanych przez drugą Układającą się Stronę swym obywatelom.

6. Władze, wyznaczone do nadzoru nad żeglugą powietrzną w obu Układających się Państwach, komunikują sobie wzajemnie, w terminie możliwie najkrótszym po wejściu w życie niniejszego Układu, odcinki graniczne, wymienione w par. 7 załącznika; zastrzegają sobie jednak wzajemnie, każda dla siebie, wyznaczenie w każdej chwili, zapomocą jednostronnego oświadczenia, za ośmiiodniowym uprzedzeniem, odcinków granicznych w sposób różny od sposobu oznaczonego poprzednio.

7. Układające się Strony postanawiają, że władze kompetentne każdego z obydwóch Państw będą się porozumiewały i komunikowały drogą bezpośrednią w sprawie postanowień, przewidzianych przez niniejszy Układ, nie uciekając się do zwykłej drogi dyplomatycznej, w celu zastosowania w krótkim czasie wyżej wymienionych postanowień.

8. Układ niniejszy, który wejdzie w życie zaraz po zatwierdzeniu go tak przez Rząd austriacki, jak

autrichien, de survoler son territoire ainsi que de transporter des voyageurs, des marchandises ou des nouvelles, en tant qu'il s'agit du trafic entre Cracovie et Vienne, conformément aux stipulations de l'Annexe ci-jointe.

Par les dispositions précédentes contenues aux paragraphes 1 et 2, il ne sera pas fait obstacle à la conclusion d'arrangements parmi les deux entreprises autorisées à la navigation aérienne entre Vienne et Cracovie tendant à assurer mutuellement le service sur des lignes autres que celle entre Cracovie et Vienne. Il reste toutefois entendu entre les Gouvernements autrichien et polonais, que cette constatation n'implique aucune obligation ni engagement quelconque pour aucun des deux Gouvernements.

3. L'entreprise de navigation aérienne visée au paragraphe 1, sera désignée librement par le Gouvernement polonais, sans qu'il ait à s'entendre à ce sujet avec le Gouvernement autrichien, et l'entreprise de navigation aérienne visée au paragraphe 2, sera désignée par le Gouvernement autrichien librement et sans la nécessité d'une entente préalable avec le Gouvernement polonais.

4. Dans le cas où l'entreprise de navigation aérienne autrichienne serait empêchée sans qu'il y ait faute de sa part, par une mesure du Gouvernement polonais d'exercer les droits qui lui sont reconnus sur le territoire polonais en vertu de l'autorisation du Gouvernement polonais le Gouvernement autrichien se réserve le droit de révoquer l'autorisation de l'entreprise de navigation aérienne polonaise sur le territoire autrichien.

Le Gouvernement polonais se réserve pour l'éventualité réciproque un droit analogue à l'égard de l'entreprise de navigation aérienne autrichienne.

5. Les certificats délivrés ou reconnus à un aéronef et aux membres de son équipage par le Gouvernement de son État d'origine pour exercer la navigation aérienne sur son territoire, seront valides dans l'autre État Contractant à l'égard des certificats analogues délivrés ou reconnus par cet État.

Chacune des Hautes Parties Contractantes se réserve toutefois le droit de se refuser à reconnaître, sur son territoire, les brevets d'aptitude délivrés à ses ressortissants par l'autre Partie Contractante.

6. Les autorités préposées à la navigation aérienne dans les deux États Contractants se communiqueront réciproquement, aussitôt que possible après l'entrée en vigueur du présent Arrangement, les sections de frontière, visées au paragraphe 7 de l'Annexe; elles se réservent toutefois, chacune pour sa part, de fixer de tout temps par une déclaration unilatérale après préavis de huit jours les sections de frontière d'une manière différente de celle déterminée antérieurement.

7. Les Parties Contractantes conviennent que les autorités compétentes de chacun des deux États s'entendront et correspondront par voie directe au sujet des dispositions prévues par le présent Arrangement, sans recourir à la voie diplomatique usuelle, en vue de l'application dans un bref délai des dispositions susmentionnées.

8. Le présent Arrangement qui entre en vigueur aussitôt qu'il aura été approuvé tant par le Gouver-

przez Rząd polski, pozostanie w mocy do końca roku 1926, chyba że przestanie być prawomocnym w terminie wcześniejszym na skutek zawarcia nowego Układu.

9. Każda z dwóch Uklądających się Stron będzie mogła wypowiedzieć niniejszy Układ Protokółarny w każdej chwili, za zastrzeżeniem trzymiesięcznego uprzedzenia. Jednak, każda ze Stron Uklądających się zastrzega sobie możliwość, w razie okoliczności wyjątkowych, ograniczenia lub zabronienia żeglugi powietrznej nad swoim terytorjum, bądź w całości, bądź częściowo, ze skutkiem natychmiastowym.

Sporządzono w Warszawie, w 2 egzemplarzach, d. 5 maja 1925 r.

(—) *Al. Skrzyński*

(—) *Post.*

Aneks do Układu protokółarnego.

1. Rząd austriacki (polski) udziela przedsiębiorstwu żeglugi powietrznej, wspomnianemu w punkcie 1-ym Układu protokółarnego (wspomnianemu w punkcie 2 Układu protokółarnego) oznaczone następnie pod mianem przedsiębiorstwa polskiego (austriackiego) prawo przelotu nad terytorjum austriackiem (polskiem) jak również prawo przewozu podróżnych, towarów i wiadomości zapomocą statków powietrznych, o ile dotyczy komunikacji między Wiedniem i Krakowem.

2. Przedsiębiorstwo polskie (austriackie) jest uprawnione do dokonywania raz na dzień, w każdym kierunku lotu, przewidzianego w rozkładzie.

Do odbycia takiego lotu może być użytych kilka aerostatów odlatujących równocześnie.

Przedsiębiorstwo polskie (austriackie) jest uprawnione do odbycia na linii Kraków—Wiedeń oprócz lotów przewidzianych w rozkładzie na rok 1925 i 1926, jeszcze najwyżej 400 lotów dowolnych w obu kierunkach. Jednakże loty dowolne bez podróżnych i towarów nie są włączone do liczby powyższej.

Wskazana liczba lotów regularnych i dowolnych może być zmieniona przez porozumienie pomiędzy władzami lotniczymi austriackimi i polskimi.

3. Transport będzie dokonywany zapomocą aparatów należących do przedsiębiorstwa polskiego (austriackiego) poza wyjątkami dopuszczonymi przez właściwe władze austriackie (polskie).

4. Poczta, jak również przedmioty, podlegające monopolowi poczty, mogą być przewożone drogą powietrzną o tyle, o ile odpowiednie regulaminy pocztowe na to pozwalają.

5. Na żądanie administracji pocztowej austriackiej (polskiej) przedsiębiorstwo polskie (austriackie) podejmie się transportu przesyłek pocztowych. Specjalny układ w tym względzie będzie zawarty między Administracją Poczty Austriackich (Polskich) i przedsiębiorstwem polskiem (austriackiem).

6. Przedsiębiorstwo polskie (austriackie) zobowiązane jest przewozić i traktować obywateli austriackich (polskich) lub rzeczy stanowiące ich własność na warunkach nie mniej dogodnych aniżeli te, które dotyczą obywateli polskich (austriackich) i ich własności.

nement autrichien que par le Gouvernement polonais, reste en vigueur jusqu'à la fin de l'année 1926, à moins qu'il ne soit invalidé à une date antérieure par la conclusion d'un nouvel arrangement.

9. Chacune des deux Parties Contractantes pourra dénoncer le présent Arrangement protocolaire, de tout temps moyennant un préavis de trois mois. Toutefois chacune des Parties Contractantes se réserve la faculté, en cas de circonstances exceptionnelles, de restreindre ou d'interdire soit totalement, soit en partie, et avec effet immédiat, la navigation aérienne au-dessus de son territoire.

Fait à Varsovie, en deux exemplaires le 5 Mai, 1925.

(—) *Post.*

(—) *Al. Skrzyński*

Annexe à l'arrangement protocolaire.

1. Le Gouvernement autrichien (polonais) accorde à l'entreprise de navigation aérienne visée au point 1 de l'Arrangement protocolaire (visée au point 2 de l'Arrangement protocolaire) désignée ensuite sous le nom d'entreprise polonaise (autrichienne), le droit de survoler le territoire autrichien (polonais) ainsi que le droit de transporter des voyageurs, marchandises et nouvelles au moyen d'aéronefs, en tant qu'il s'agit du trafic entre Vienne et Cracovie.

2. L'entreprise polonaise (autrichienne) est autorisée à effectuer une fois par jour, dans chaque direction, un trajet prévu par l'horaire. Pour ce trajet peuvent être affectés plusieurs aéronefs, dont le départ a lieu simultanément.

L'entreprise polonaise (autrichienne) est autorisée à effectuer sur le parcours Cracovie-Vienne outre les vols prévus par l'horaire, pour chaque année 1925 et 1926, encore 400 vols facultatifs au plus dans les deux directions. Toutefois les vols facultatifs, sans voyageurs et marchandises, ne sont pas compris dans le nombre précité.

Le nombre indiqué de vols réguliers et facultatifs, peut être modifié par entente entre les autorités aériennes autrichienne et polonaise.

3. Le transport sera effectué par des appareils appartenant à l'entreprise polonaise (autrichienne) sauf exception admise par l'autorité compétente autrichienne (polonaise).

4. Du courrier, ainsi que des objets relevant du monopole des postes, peuvent être transportés par voie aérienne en tant que les règlements postaux y relatifs le permettent.

5. Sur la demande de l'Administration autrichienne (polonaise) des postes, l'entreprise polonaise (autrichienne) se chargera du transport des envois postaux. Un accord spécial sera conclu à ce sujet entre l'Administration des postes autrichienne (polonaise) et l'entreprise polonaise (autrichienne).

6. L'entreprise polonaise (autrichienne) est tenue à ne point soumettre les ressortissants autrichiens (polonais) ou les objets constituant leur propriété, à des conditions moins favorables de transport et de traitement que celles qui se rapportent aux ressortissants polonais (autrichiens) et à leur propriété.

7. Granica austriacka (polska) może być przekraczana jedynie na ustalonych odcinkach granicznych.

8. Kierunek drogi, którego należy się trzymać w Austrii (w Polsce) dla przedsiębiorstwa polskiego (austriackiego) będzie podany do wiadomości tego ostatniego przez władze kompetentne.

9. Statki powietrzne przybywające do Austrii lub opuszczające ten kraj mogą lądować lub odlatywać tylko z lotniska, wskazanego oficjalnie do tego celu, bez lądowania pomiędzy granicą i lotniskiem lądowania.

W wypadku lądowania przymusowego w kraju odlotu, po odprawie celnej lub w kraju przybycia przed powyższą odprawą, władze celne, policyjne lub najbliższa władza miejscowa winny być o tem natychmiast powiadomione.

Aż do czasu dalszych zarządzeń tych władz, załoga i podróżni nie powinni się oddalać od aparatu i żaden z przedmiotów stanowiących część składową statku powietrznego lub jego akcesoryj nie może być zabrany ani też ładunek wyladowany.

Pilot i przedsiębiorstwo odpowiadają solidarnie za wykonanie uwag i zleceń wyżej wymienionych władz.

10. Statki powietrzne powinny nosić odznaki przynależności państwowej i inne znaki przepisane w ich Państwie pochodzenia. Odznaki te winny być wyraźnie widoczne dla umożliwienia stwierdzenia tożsamości w czasie lotu.

Statki powietrzne muszą być zaopatrzone w dokumenty przepisane dla żeglugi powietrznej w ich Państwie pochodzenia. Członkowie załogi, t. j. wszystkie osoby znajdujące się na statku, z wyjątkiem podróżnych, o ile wykonywują funkcje, do których potrzebne jest specjalne pozwolenie, powinny być zaopatrzone w papiery przepisane w ich Państwie pochodzenia.

Inni członkowie załogi powinni posiadać dokumenty stwierdzające ich tożsamość, jak również i ich przynależność państwową.

11. Nie naruszając postanowień punktu 10, członkowie załogi i podróżni powinni być zaopatrzeni w paszporty należycie wystawione i zawizowane, jak również we wszystkie dokumenty przepisane przez rozporządzenia regulujące komunikacje międzynarodowe.

12. Statki powietrzne mogą używać aparaty telegrafu bez drutu o ile jest to zezwolone przez obydwu Państwa.

13. Statki powietrzne, ich załoga i podróżni nie mogą przewozić broni, amunicji, gazów duszących lub materiałów wybuchowych; gołębie pocztowe i aparaty fotograficzne mogą być przewożone tylko za pozwoleniem władzy kompetentnej Państwa przelatywanego.

14. Statki powietrzne, używane do przewożenia podróżnych i towarów, muszą być zaopatrzone w listę imienną podróżnych, specyfikacją rodzaju i ilości towarów, jak również w przepisane deklaracje celne.

15. Wyrzucanie jakichkolwiek przedmiotów ze statku powietrznego dozwolone jest tylko wówczas, o ile Państwo nad którym statek przelatuje udzieliło na to specjalnego pozwolenia.

7. La frontière autrichienne (polonaise) pourra être franchie uniquement dans des sections de frontière fixées.

8. La route à suivre en Autriche (en Pologne) pour l'entreprise polonaise (autrichienne) sera communiquée à cette dernière par l'autorité compétente.

9. Les aéronefs arrivant en Autriche ou quittant ce pays ne pourront atterrir ou prendre départ que sur un aéroport indiqué officiellement à cet effet, sans atterrir entre la frontière et l'aéroport d'atterrissage. En cas d'atterrissage forcé au pays du départ, après la visite douanière, ou au pays d'arrivée avant cette visite, l'autorité de douane, de police, ou l'autorité locale la plus proche devra en être immédiatement avisée. Jusqu'aux dispositions ultérieures de cette autorité, l'équipage et les voyageurs ne peuvent s'éloigner de l'appareil, et aucune des pièces faisant partie du matériel de l'aéronef ou de ses accessoires ne peut être enlevée et la cargaison déchargée. Le pilote et l'entreprise sont solidairement responsables de l'observation des dispositions susdites.

10. Les aéronefs doivent porter les marques de nationalité et autres marques prescrites dans leur État d'origine. Ces marques doivent être nettement visibles pour permettre l'identification pendant le vol,

Les aéronefs doivent être munis des documents prescrits pour la navigation aérienne dans leur État d'origine. Les membres de l'équipage, c'est-à-dire toutes les personnes se trouvant dans l'aéronef, outre les voyageurs, en tant qu'y exerçant des fonctions subordonnées à une licence spéciale, doivent être munis de pièces prescrites pour la navigation aérienne dans leur État d'origine. Les autres membres de l'équipage doivent être porteurs de documents attestant leur identité, ainsi que leur nationalité.

11. Les membres de l'équipage et les voyageurs, doivent, sans qu'il soit porté atteinte aux stipulations du point 10, être munis de passeports dûment délivrés et visés, ainsi que de toutes les pièces prescrites par les dispositions réglant les communications internationales.

12. Les aéronefs peuvent employer à leur bord des appareils de T. S. F. en tant que ceci est autorisé par les deux États.

13. Les aéronefs, leur équipage et leurs voyageurs, ne peuvent transporter des armes, des munitions, des gaz asphyxiants ou des explosifs. Les pigeons voyageurs et les appareils photographiques ne peuvent être transportés que moyennant une autorisation de l'autorité compétente de l'État survolé.

14. Les aéronefs utilisés pour le transport des voyageurs et des marchandises, doivent être munis d'une liste nominale des voyageurs, d'un bordereau spécifiant la qualité et la quantité des marchandises, ainsi que des déclarations douanières prescrites.

15. Des objets ne peuvent être projetés de l'appareil qu'en tant que l'État survolé a accordé une autorisation spéciale à cet effet.

16. Przedsiębiorstwo polskie (austriackie) jest obowiązane stosować się do wszystkich ustaw, rozporządzeń i przepisów obowiązujących lub mających się ukazać w przyszłości w Polsce (Austrii), i w szczególności przestrzegać najściślej wszystkie zarządzenia dotyczące żeglugi powietrznej i kwestyj z nią związanych.

17. Przedsiębiorstwo polskie (austriackie) obowiązane jest z tytułu swych dochodów z eksploatacji w Polsce (Austrii) wpłacać podatek dochodowy (Erwerbssteuer) przepisany w Polsce (Austrii). Przedsiębiorstwo polskie obowiązane jest ustanowić na czas swej eksploatacji w Austrii, przedstawicielstwo w Wiedniu, zgodnie z Dekretem Cesarskim z dn. 29 listopada 1865 (Dziennik Praw № 127).

18. Przedsiębiorstwo polskie (austriackie) nie może odstępować, bez wyraźnego upoważnienia, udzielonego przez kompetentną władzę austriacką (polską) praw swych, nadanych przez powyższą władzę i zobowiązań z nich wynikających, ani też wykonywania tych praw i zobowiązań.

19. Upoważnienie udzielone przedsiębiorstwu polskiemu (austriackiemu) do przelotu przez terytorjum austriackie (polskie) będzie wydane pod warunkiem wzajemności ze strony Polski (Austrii) względem przedsiębiorstwa austriackiego (polskiego) o ile chodzi o linię wymienioną w punkcie 2.

Upoważnienie powyższe wygasa z końcem roku 1926.

Rząd polski (austriacki) w każdym razie zastrzega sobie prawo odwołania upoważnienia udzielonego przedsiębiorstwu austriackiemu (polskiemu) bez jakiegokolwiek odszkodowania, przed końcem r. 1926, bądź też na podstawie ewentualnego porozumienia z Rządem austriackim (polskim), bądź to na wypadek gdy przedsiębiorstwo austriackie (polskie) nie wykona jednego z zobowiązań przyjętych z racji upoważnienia udzielonego przez Rząd polski (austriacki) będąc do tego wezwane przez właściwą władzę lotniczą.

16. L'entreprise polonaise (autrichienne) est tenue à se conformer à toutes les lois, règlements et prescriptions actuellement en vigueur et pouvant être promulgués ultérieurement en Autriche (Pologne) et particulièrement à observer le plus strictement toute disposition ayant trait à la navigation aérienne et aux questions y relatives.

17. L'entreprise polonaise (autrichienne) est tenue, en raison de son revenu provenant du trafic en Autriche (Pologne), à verser l'impôt sur le revenu (Erwerbssteuer) prescrit en Autriche (Pologne).

L'entreprise polonaise est tenue à instituer, pour la durée de son exploitation en Autriche, un organe représentatif à Vienne, conformément au Décret Impérial du 29 novembre 1865 (Journal des Lois № 127).

18. L'entreprise polonaise (autrichienne) ne peut pas transférer à de tierces personnes sans autorisation expresse accordée par l'autorité compétente autrichienne (polonaise) ses droits, octroyés par l'autorité précitées, et les obligations en résultant, ainsi que l'exercice de ces droits et obligations.

19. L'autorisation accordée à l'entreprise polonaise (autrichienne) de survoler le territoire autrichien (polonais) sera délivrée à condition que la Pologne (l'Autriche) pratique la réciprocité à l'égard de l'entreprise autrichienne (polonaise) en ce qui concerne le parcours visé au point 2. L'autorisation susdite expire à la fin de l'année 1926.

Le Gouvernement autrichien (polonais) se réserve toutefois le droit de révoquer l'autorisation accordée à l'entreprise polonaise (autrichienne) sans aucun dédommagement, avant la fin de l'année 1926, soit en vertu d'une entente éventuelle avec le Gouvernement polonais (autrichien), soit, au cas où l'entreprise polonaise (autrichienne) ne tiendrait pas un des engagements assumés en raison de l'autorisation accordée par le Gouvernement autrichien (polonais), bien qu'elle y ait été invitée par l'autorité aérienne compétente.

Umowę niniejszą zatwierdzam i ratyfikuję.

W Warszawie, dnia 28 czerwca 1925 r.

(—) S. Wojciechowski

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:

(—) W. Grabski

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) A. Skrzyński

